

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 28/6/2022
Sayı : 2285

23.06.2022

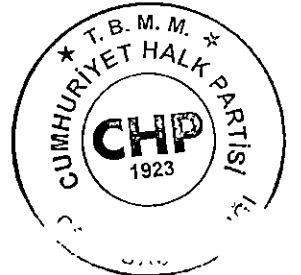
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim gerekçesiyle birlikte ilişikte sunulmaktadır.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Dr. Müzeyyen ŞEVKİN
CHP Adana Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 28 Haziran 2022 Esas No: 2/4520	

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİGİ
28 Haziran 2022
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
28 Haziran 2022
No. 1040400
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

Toplumun kırılgan kesimleri, olağanüstü dönemlerdeki krizlerden en fazla etkilenen ve ortaya çıkan hasarları en çok göğüslemek zorunda kalan gruplardır. Bir yandan işsizliği ve yoksulluğu artıran ekonomik krizler, diğer yandan insan sağlığını ve güvenliğini etkileyen bulaşıcı hastalıklar, salgınlar ve savaşlar, toplumların dayanışma ve koruma mekanizmalarını test eder.

Toplumsal dayanışmanın, sosyal devletin ve güvenlik ağlarının güçsüz olduğu durumda, toplumsal risk ve tehlikelerden en başta çocuklar, kadınlar, yaşlılar, engelliler ve yoksullar etkilenir. Bu nedenle sosyal devlet mekanizmaları ve kurumsal güvenlik ağlarının iyi çalışması kriz dönemlerinde çok daha fazla önem kazanır.

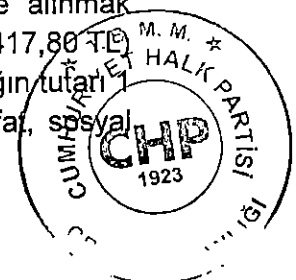
11 Mart 2020'de Dünya Sağlık Örgütü'nün küresel bir pandemi ilan etmesine neden olan Kovid-19 virüsü de göstermiştir ki, salgının riskleriyle en çok karşı karşıya kalan kesimler, kronik rahatsızlığı olan veya 65 yaşın üzerinde olan yurttaşlarımızdır. Yoksul ve yalnız yaşlılarımız, sosyal devletin önleyici ve koruyucu şemsiyesinden yararlanamadığında, ekonomik kriz ve halk sağlığı krizini en ağır şekilde göğüslemek durumunda kalmaktadır. Kovid-19 salgınının her iki krizin de bir bileşkesi olarak karşımıza çıktığı bu günlerde, güçlü bir sosyal devlete sahip olmanın önemi bir kez daha anlaşılmıştır.

Türkiye'de her 100 vatandaştan 9'u, 65 yaş ve üzerindedir. Yaşlı nüfusumuz 2000 yılında 4 milyon iken, 2018 yılında 7.5 milyonu aşmıştır. Yaşlılar içinde yoksulluk oranı % 20'ye yakındır. Sosyal güvenceden mahrum ve bakıma muhtaç kişilere verilen 'yaşlılık' aylığını alan vatandaş sayısı 2021'de 836 bin 665 olmuştur.

Dünya genelinde özellikle yaşlı nüfus kayıplarının yüksek olması, bizi yaşılanan toplumların yüzleştiği zorluklar konusunda daha bilinçli ve tedbirli olmaya zorlamalıdır. Özellikle Türkiye gibi nüfusu hızla yaşılanan toplumların bu konuda gerekli kurumsal tedbirleri almaları, insan kaynakları yatırımlarını yapmaları ve bütçelerinde krize karşı ekonomik ihtiyaç mekanizmalarını hazır tutmaları gerekmektedir.

Yaşlanma istatistiklerine göre Türkiye, dünyada en hızlı yaşılanan ülkeler arasındadır. 2000 yılında yaklaşık 4 milyon olan yaşlı nüfusumuz, 2021 yılında 8 milyon 245 bin 124 kişiye ulaşmıştır. Ülkemizin yaşlı nüfusunun 2040 yılında toplam nüfusun yaklaşık %16,3'ünü, 2080 yılında ise %25'ini oluşturması beklenmektedir. Diğer bir deyişle Türkiye'de altmış yıl sonra, her 4 kişiden 1'i yaşlı nüfusun bir üyesi olacaktır. 2023 yılında yaşlı oranının %10,2'ye yükselmesi beklenen Türkiye, yalnızca bir sene sonra "çok yaşlı ülkeler" sınıflandırmasına girecektir.

Yaşlılarımızın % 85'i yaşlı aylığı ya da evde bakım yardımı almamaktadır. Türkiye'de tek başına yaşayan 2 milyon yaşlı vatandaş bulunmakta, bu grubun üçte ikisini ise kadınlar oluşturmaktadır. Sayıca daha fazla olan kadınların bu nedenle daha çok desteğe ihtiyaç duydukları görülmektedir. Yalnız yaşayan yaşlı yurttaşlarımızın % 60'ından fazlası kadındır. Sosyal güvencesi olmayan ve aylık bağlanacak kişinin kendisi ve eşi dikkate alınmak suretiyle kişi başına düşen aylık geliri net asgari ücretin 1/3'ünden (2022 yılı için 1.417,80 TL) az olan 65 yaş üstü vatandaşlara verilen yaşlılık aylığı yetersizdir. Bahse konu aylığın tutarı Ocak -30 Haziran 2022 dönemi için bin 84,55 TL'dir. Diğer taraftan, aylıklar vefat, sosyal

güvence tespiti, feragat, kurumsal bakım, muhtaç olmama, adres değişikliği, nafaka alabilecek olma ve diğer nedenler sebebi ile kesilebilmektedir.

Yaşlılarımızın çalışmaya devam ettiği koşullara ve sektörlerle bakıldığında, ağır koşullarda ve güvencesiz olarak çalıştıkları görülmektedir. Resmi olarak 850 binden fazla yaşlımız çalışma yaşamını sürdürmektedir. 2018 ve 2019 yıllarında 65 yaş üstü 213 işçi, iş cinayetlerinde yaşamını yitirmiştir. Yaşlılarımızın sağlık, geçim, barınma ve yalnızlık gibi temel sorunları konusunda kurumsal, fiziksel ve maddi destekler yetersiz kalmaktadır. Vatandaşlarımız yoksulluğun pençesinde sahipsiz bırakılmaktadır.

Ayrıca eşi ölen, hiçbir geliri olmayan kadınlara iki ayda bir ödenen 650 lira günümüz şartlarında çok yetersiz kalmaktadır. Başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek şekilde engelli olduklarını ilgili mevzuat çerçevesinde alınacak sağlık kurulu raporu ile kanıtlayan, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından muhtaç olduğuna karar verilenlere muhtaçlık hâli devam ettiği müddetçe aylık olarak en az asgari ücretin yarısı kadar ücret ödenmelidir.

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun 2022 Mayıs ayı raporuna göre Türkiye'de dört kişilik bir ailenin açlık sınırı asgari ücreti geçerek 6 bin 17 TL'ye, yoksulluk sınırı ise 19 bin 602 TL'ye çıkmıştır. Bu gerçeklik ışığında yaşlılarımıza, eşi ölen ve hiçbir geliri olmayan kadınlara verilen aylık ücretler acı gerçekleri gözler önüne sermeye yeterlidir.

Kanun teklifimiz; 65 yaşını doldurmuş muhtaç, güçsüz ve kimsesiz vatandaşlarımıza, engelli vatandaşlarımıza, eşi ölen, hiçbir geliri olmayan kadınlara iki ayda bir verilen aylık miktarının artırılmasına olanak tanımaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına ödenen aylık ücretin artırılması amaçlanmıştır.

MADDE 2- Başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek şekilde engelli olduklarını ilgili mevzuatı çerçevesinde alınacak sağlık kurulu raporu ile kanıtlayan, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından muhtaç olduğuna karar verilenlere muhtaçlık hâli devam ettiği müddetçe aylık olarak asgari ücretin yarısı kadar ücret ödenmesi amaçlanmıştır.

MADDE 3- Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından muhtaç olduğuna karar verilen boşanmış veya eşini kaybetmiş Türk vatandaşı kadınlara muhtaçlık hâli devam ettiği müddetçe net asgari ücretin ½'si tutarında aylık bağlanması amaçlanmıştır.

MADDE 4- Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortası Primine esas 2/A kapsamına giren vatandaşlara Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından aylık bağlanması ve Bakanlık bütçesinin ilgili tertibinden ödenmesi amaçlanmıştır.

MADDE 5 – Yürürlük maddesidir.

MADDE 6 – Yürütme maddesidir.

**65 YAŞINI DOLDURMUŞ MUHTAÇ, GÜÇSÜZ VE KİMSESİZ TÜRK
VATANDAŞLARINA AYLIK BAĞLANMASI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “(4.387) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda” ibaresi “net asgari ücretin 1/2’si tutarında” şeklinde ve ikinci fıkrasında yer alan “1/3’ünden” ibaresi “1/2’sinden” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 2022 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “(4.860) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda” ibaresi “asgari ücretin 1/2’si tutarında” şeklinde, fıkranın (b) bendi ile maddenin ikinci fıkrasında yer alan “(3.240) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımından bulunacak tutarda” ibareleri “net asgari ücretin 1/2’si tutarında” şeklinde ve üçüncü fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “1/3’ünden” ibaresi “1/2’sinden” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3- 2022 sayılı Kanuna 2 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“MADDE 2/A- Sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birisinden her ne nam altında olursa olsun bir gelir veya aylık hakkından yararlananlar ile uzun vadeli sigorta kolları açısından zorunlu olarak sigortalı olunması gereken bir işte çalışanlar, nafaka bağlanmış veya nafaka bağlanması mümkün olanlar veya 2828 sayılı Kanun hükümlerine göre harçlık ödenenler ve bu Kanunun 1 inci ve 2 nci maddeleri kapsamında aylık bağlananlar hariç olmak kaydıyla, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları tarafından muhtaç olduğuna karar verilen boşanmış veya eşini kaybetmiş Türk vatandaşı kadınlara muhtaçlık hâli devam ettiği müddetçe net asgari ücretin 1/2’si tutarında aylık bağlanır. Kişinin yeniden evlenmesi durumunda bu aylık kesilir.

Birinci fıkra kapsamına girenlerden, her ne nam altında olursa olsun kendisine ve çocuklarına ait her türlü gelirler toplamı esas alınmak suretiyle, kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı, asgari ücretin aylık net tutarının 1/2’sinden fazla olanlar ile aynı tutardan fazla gelir sağlaması mümkün olan kimseler muhtaç kabul edilemez ve kendilerine aylık bağlanamaz.”

MADDE 4- 2022 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “1 inci ve 2 nci maddelerin” ibaresi “1 inci, 2 nci ve 2/A maddelerinin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

